

Līgatnes lēmums- izveidot arī sākumskolu

Ne tikai paši Līgatnes puses ļaudis, arī apkārtējo novadu iedzīvotāji pamanījuši, ka gadu desmitu gaitā starp Līgatnes pilsētas un Līgatnes pagasta iedzīvotājiem izveidojusies neformāla sāncensība.

Veicot reģionālo reformu, valsts tam nepievērsa uzmanību, apvienojot pašvaldības un reizē aicinot centralizēt izglītības iestāžu darbību. Līgatnes novada pašvaldība tam arī pakļāvās, bet saprata, ka šis ceļš Līgatnes pusē neder. Novada skola zaudēja daļu no audzēkņiem, kurus vecāki labāk redzēja mācāties pilsētu skolās. Galu galā novada pašvaldība izlēma Lejaslīgatnē saglabāt vidusskolu, piestrādājot pie mācību vides uzlabošanas, bet Augšlīgatnē dibināt jauna tipa skolu sākumklašu audzēkņiem. Pēc skolu tīkla reorganizācijas Līgatnes novada pašvaldība abās skolās iecēla direktores, kuras vietējā sabiedrībā ar izglītības darbu un procesiem nebija saistītas. Ienācējas drīz vien apjauta, ka novadnieki pilsētā un pagastā vēl nav savstarpēji sadraudzējušies, bet tas nevarētu traucēt Līgatnes skolu direktoriem atrast kopīgu valodu. "Cilvēki Līgatnē dzīvo tā, kā viņi grib, un tas nav nekas slikts," vērtē Sanita Ungura, kura šovasar apņēmas vadīt un veidot Augšlīgatnes Jauno sākumskolu. Pašvaldība bija paredzējusi, ka skola būs augoša un šajā mācību gadā tajā jūridiski būs viena klase - pirmā. Uz skolas namu tika pārcelta arī pirmsskolas "Zvaniņi" vecākā – sagatavošanas grupa. Tātad sešgadnieki jau atrodas skolas vidē. Pašu skolēnu skaits 1. septembrī bija 15, oktobrī tas papildinājies ar vēl diviem audzēkņiem. "Starp 17 skolēniem, kuri mācās 1. klasē, ir arī bērni no Līgatnes pilsētas, galvenokārt no ģimenēm, kuru vecāki ik rītu brauc uz darbu ārpus novada," stāsta Sanita Ungura, vecāku izvēli bērna izglītībā saistot ar, iespējams, ļoti vajadzīgu pakalpojumu - bērna uzraudzību skolā līdz pat darba dienas beigām. "Sākumskola gatava strādāt līdz septiņiem vakarā, bet tādas vajadzības vēl nav. Vēlākais ap pieciem pēcpusdienā vecāki ierodas pēc pirmklasniekiem," stāsta S. Ungura un piebilst, ka daži audzēkņi skolā ir siguldieši un cēsnieki. Vecāki savu izvēli, domājot par bērnu izglītību, pa-

matojuši ar atbalstu metodikai, kādu pašvaldība izvēlējusies sākumklašu bērniem. Par tiem skolēniem, kas piepulcējušies oktobrī, vecāki skolas maiņu pamato ar atbalstu tam, kā sākumskolā organizē mācību dienu. Vadāšana uz skolu, attālumš pieaugušajiem nešķītis tāls pret to, ka bērns pavadīs dienu mierīgā lauku vidē, kas pati par sevi ir terapija. Sanita Ungura piekrīt izglītības darba teorētiķiem - atzīmju loma sākumskolā jāmazina, jāvairo bērna labsajūta, veidojot bērnam pozitīvu attieksmi pret mācību darbu. "To arī trenējam bērnos un vērtējam. Mums ir īpaša sistēma, un rezultāts pēc pirmā mācību ceturkšņa redzams. Divus labākos rezultātus uzrādījuši bērni ar mācīšanās grūtībām. Bērnu attīstībai tas ir svarīgi." Līgatnes vidusskolas direktore Saiva Vītola pieļauj, ka arī lielajā skolā, kāda ir Līgatnes vidusskola, varētu ar skolēniem strādāt individuālāk. Taču viņa uzņēmusies vispirms izprast skolas pedagogu kolektīvu un saprot, ka straujas pārmaiņas var nedot gaidīto, jo kolektīvs izveidojies laika gaitā. Direktors vadību nevar sākt kā no nulles. Tam, kurš vadīs skolu, vispirms jāapzina mācību iestādes plusi un mīnusi, jāsavatavo cilvēki, ka ierastajās darba formās nepieciešamas pārmaiņas. Kad pedagogi sāk strādāt ar sevi, mainot paradumus darba dienas gaitā, attieksmi pret darbu, tad arī līdzī mainīsies viņu audzēkņi. Pašvaldības dotais uzdevums ir abos Līgatnes skolu namos ienest jaunu auru, attieksmi pret mācību darbu. "Mācību programma, kas skolēniem jāapgūst, ir valsts, bet metodika mūsu izstrādāta," par savu darbību saka direktore Sanita Ungura, kura pirms tam Siguldas pilsētas nomalē veidojusi Laurencu sākumskolu. "Vecākiem, izvēloties jauna tipa skolu, ir lielākas gaidas no skolas, viņiem ir arī gaidas, ka paši būs līdzdalīgi skolā. Tāpēc reizi mēnesī rīkojam vecāku skolu, kad pieaugušie aug kopā ar 1. klasi." To, ka vecāki gribētu veltīt daudz vairāk laika bērna izglītībai un gatavi mācīties, var labi redzēt Līgatnes vidusskolas 1. klasē, kur mācās astoņi skolēni. "Vecāki ir ieinteresēti bērnu izaugsmē. Vidusskolā ir 12 klases, kā direktore nevaru pie-slēgties vienai konkrētai klasei, jāpārzina visa skola," saka Saiva Vītola un vērtē, ka tāpēc šajā gadā dažas ģimenes apņē-mīgi bērnu ved uz skolu Augšlīgatnē.

Mūsdienīgai izglītībai

Izglītībā valsts īstenotās politikas spiediena rezultātā laukos notikusi ne vien pašvaldību dibināto skolu apvienošana vai reorganizēšana. Notiek arī jaunu skolu dibināšana. To dažas no pašvaldībām darījušas, lai sabiedrībai signalizētu, ka veidos jauna tipa sākumskolu, pamatskolu. Tas liek domāt, ka pašvaldības ir gatavas strādāt tā, lai laukus par savu dzīves vietu ģimenes patur vai izvēlas tieši bērna skolas dēļ. Ir pirmie piemēri, ka arī pilsētnieki, izvērtējuši jauno skolu pie-



■AMATAS NOVADĀ. Pašvaldības dibinātā Drabešu Jaunajai pamatskolai rit otrais mācību gads. Skolā šobrīd ir no 1. līdz 5. klasei un pirmsskola.

dāvājumu, gatavi paši vadāt bērnu no pilsētas uz mācībām

Foto: MARTA MARTINSONE - KAŠA mazākā skolā laukos.□

Vidusskolu patur

Pārgaujas novada pašvaldība, atsakoties no vienas pamatskolas, loloja cerības, ka tā stabilizēs divas pārējās skolas.

Pašvaldība nesekoja Izglītības un zinātnes ministrijas ieteikumam tuvāk skolēnu dzīvesvietai veidot sākumskolas, bet pamata izglītības iegūšanai skolēnus koncentrēt vienā skolā ar lielāku audzēkņu skaitu klasēs. Pārgaujas novada Straupes pamatskolas audzēkņu ģimenes šobrīd vairs nesaskata problēmu, ja 16 gadu vecumā bērns dodas mācīties nevis tuvākajā, bet kādā citā vidusskolā. To apliecina Straupes pamatskolas direktore Ligita Krūmiņa. Ja vēl 7. klasē skolēni pieļauj iespēju, ka mācīsies, lai būtu tuvāk mājām, tad daži jau 8. klasē, bet pavisam nobeikti 9. klasē ir spārnos, ka braukāšana uz pilsētas vidusskolām viņus neapgrūtinās. Tieši otrādi, jaunieši tiecas uz pilsētu. Straupes pamatskolas direktore apstiprina, ka skolas absolventi

jau vairākus gadus nav papildinājuši Stalbes vidusskolas audzēkņu skaitu. "Man liekas, ka tie laiki, kad piepildījās lauku vidusskolas, ir noiets," teic direktore Ligita Krūmiņa un stāsta par pieredzi, ka tā vairāk ir pieaugušo vēlēšanās, lai skola ir tuvu mājām, nevis tagadējo jauniešu. No Straupes vienādā attālumā ir vidējās izglītības iestādes Cēsīs un Valmierā, Limbažos un Siguldā. No Limbažu skolām Straupes skolēni nekad neesot uzrunāti, bet no Cēsīm gan. "Skolēniem ir ļoti svarīgi, lai kāds atnāk uz pamatskolu, stāsta un uzaicina mācīties. Protams, jaunieša intereses par izvēlēto nākamo skolu var mainīties pat pavasarī, 9. klases noslēgumā," zina teikt L. Krūmiņa. Iepriekšējo gadu absolventu īpašu ievērtību guvusi Valmieras Pārgaujas ģimnāzija. Tiem, kuri aicina uz savu skolu, jābūt ļoti spēcīgiem argumentiem, kāpēc iesaka savu skolu. Taču šobrīd neesot kāda viena - spēcīgākā - argumenta, lai lauku jaunieši izvēlētos vidējās izglītības skolu pilsētā. Katram absolventam esot savs spēcīgs arguments. Skolas izvēle nav cieši saistīta ar ģimenes materiālo stāvokli. " Izšķirošais ir pats sākums

jaunajā skolā," no pieredzes zina L. Krūmiņa un piebilst: "Iesākt mācības jaunā skolā var ikviens. Grūtāki materiālie apstākļi var tikai radīt situāciju, ka jauniešis, saskaroties ar pirmajām grūtībām, kas skolā jārisina pašam, spēji nolemj mācības neturpināt." Straupes pamatskolā šobrīd skolēnu skaits svārstās no septiņiem līdz 12 skolēniem klasē. Pamatskolas vecākajā klasē dažādu iemeslu dēļ ir tikai septiņi skolēni. Pedagogi uzņemas papildu darbu, strādājot klasēs ar bērniem, kuri mācās pēc speciālas programmas. Tas liecina, ka daži pamatskolas absolventi nebūs vispārējo vidējo izglītības iestāžu interešu lokā. Tie ir jaunieši, kuri, visticamāk, atbildīs profesionālas ievirzes skolām. Pārgaujas novada pašvaldība ir starp tām, kura, negaidot deputātu jaunu sasaukumu, rīkojās, izdarot izmaiņas pašvaldības dibināto skolu tīklā. Pašvaldībai ir nodomi, saistīti ar vidējās izglītības jaunu piedāvājumu, bet iedzīvotājiem tie nav darīti zināmi, pilnībā izslēdzot interesi par Stalbes vidusskolas piedāvājumu vecāko klašu posmā.

Skolēnu skaits 2018. gada 1. septembrī

Izglītības iestāde	7.klase	8.klase	9.klase	10.klase	1.- 12.klases
Amatas pamatskola	10	9	5		89
Vecpiebalgas nov. pamatskola	8	7	2		58
Zaubes pamatskola	5	6	5		42
Drustu pamatskola	6	5	5		53
Amatas nov. Skujenes pamatskola	5	9	3		46
Augšlīgatnes Jaunā sākumskola	0	0	0		15
Liepas pamatskola	18	6	12		133
Straupes pamatskola	10	11	7		89
Drabešu Jaunā pamatskola	0	0	0		37
Vecpiebalgas vidusskola	19	27	18	13	228
Priekuļu vidusskola	40	38	45	17	437
Nītaures vidusskola	13	13	11	7	109
Stalbes vidusskola	13	16	9	0	97
Raunas vidusskola	16	12	18	8	157
Jaunpiebalgas vidusskola	29	25	29	15	264
Līgatnes novada vidusskola	13	11	10	6	145

Lappusi sagatavoja MAIRITA KAŅEPE

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma" atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013



Valsts reģionālās attīstības aģentūra